

Stad Gods

Inspiratie van de Augustinessen van Sint-Monica

Dag in Dag uit
stil zijn

Uitgever:

Zusters Augustinessen van Sint-Monica
Klooster Casella
Postadres: Waterstraat 2
3511 BW Utrecht
Telefoon klooster Utrecht 030 - 2332541
E-mail administratie:
maandblad@zustersaugustinessen.nl
www.zustersaugustinessen.nl
www.casella.nl

Voor de privacyverklaring van de zusters augustinessen verwijzen we u naar:
www.zustersaugustinessen.nl/privacyverklaring

Doel: Met Stad Gods willen wij mensen betrekken bij wat ons inspireert. Stad Gods wordt gelezen door mensen die ons een warm hart toedragen en/of belangstelling hebben voor de augustijnse spiritualiteit. Via Stad Gods zijn en blijven zij verbonden met ons en het gedachtengoed van onze gemeenschap.

Hoofd- en eindredactie:

Hoofdredactie: Marie Madeleine Maas
Eindredactie: Lieke Weima

Ontwerp en beeldredactie:

Tegenwind grafisch ontwerp bureau, Roelant Meijer

Opmaak en druk: De Toekomst Hilversum

Redactiesecretariaat: Evelien Ouwehand

Redactie: Rachelle van Andel, Erik Borgman, Veerle Jager, Anne Nij Bijvank, Evelien Plaisier, Emma van der Sloot, Suraya Somers

Aan dit nummer werkten mee: zuster Engeline, Marie Hansen-Couturier, Charlotte Kruizinga, Ingrid van Neer-Bruggink, Mariella Oberndorff, Pia Pavelic, Ruben, Helene Timmers, Victory

Beeld: Roelant Meijer (Cover, p.3,6,10,11,16,22,23, 24), Nazrina Rodjan (p.9), Esther Zijlstra (p.15)

Vriend worden en dit blad ontvangen?

Stad Gods verschijnt vijf maal per jaar, in een oplage van 7.000 per editie.
Vrienden van de zusters augustinessen die ondersteunen met minimaal €10,00 per jaar, ontvangen Stad Gods automatisch. Als u dit blad ook wilt gaan lezen, maak genoemd bedrag dan over op NL76 INGB 0003 8244 29 ten name van Administratie tijdschrift Stad Gods Utrecht, onder vermelding van 'Nieuwe lezer', straat + huisnummer, postcode en plaats.

Jaarthema

Dag in dag uit

Ons leven bestaat voor een belangrijk deel uit gewoontes. Dat klinkt misschien saai, maar we hebben gewoontes ook nodig. Dat heeft corona ons wel duidelijk gemaakt. Mensen raken ontregeld als het leven zijn indeling verliest, zijn vorm, zijn rituelen. We geloofden misschien dat we wel wat rust wilden, maar als álles tot stilstand komt, blijkt dat bedreigend. Zou dat kunnen komen omdat we het leven te weinig bewust ordenen en vormgeven? Misschien is dat wat mensen zoeken als ze een tijdje naar een klooster gaan: vormen die ruimte maken en ruimte open houden voor wat je echt verlangt en hoopt, een ritme zonder dat het dwingt. In deze jaargang van Stad Gods onderzoeken wij welke vormen er in het klooster gevonden zijn, welke gewoontes kloosterlingen dag in dag uit volhouden. Hoe werken ze? En hoe kunnen we hier iets van meenemen buiten het klooster?

Deze keer: stil zijn

Bij het beeld: Soms helpt het om naar stille beelden te kijken om de stilte binnen te halen. Deze foto's komen uit het boek 'Saharazand: te voet door de Libische leegte' dat ook op de gastenkamers van Casella is te vinden. Boek en foto's: Roelant Meijer (RM)

Kloosterpost

Samengesteld door Marie Madeleine Maas en Anne Nij Bijvank

Weer groepen bij Casella

Onze eerste groep na ruim anderhalf jaar was de kunstretraite van Bernadette met haar leerlingen van het Boni uit Utrecht. Het thema van hun retraite was 'aanraking'. Wat een mooi thema na zo'n lange tijd van beperkingen, van niet aanraken en afstand houden. De leerlingen konden meer dan een uur tekenen in stilte en wisselden daarna hun ervaringen uit. In de vieringen probeerden we daarbij aan te sluiten. We hadden een viering over stilte en een viering over Jezus die niet schroomt om mensen aan te raken: de blinde, de melaatse en het dochttertje van Jairus. Aanraken helpt om iemand uit het isolement te halen. Samen vieren we, met de bede om teder te worden als God zelf. (MM)

Elkaar weer ontmoeten

We hebben het, nadat iedereen was ingeënt, aangedurfd om weer ontmoetingen te organiseren met alle zusters van onze fraterniteit, die wonen op verschillende locaties. Na anderhalf jaar en veel goede en minder goede gebeurtenissen was iedereen er echt aan toe. De zusters van Utrecht en Hilversum en twee zusters uit een ander verpleeghuis gingen op bezoek in het Fraterhuis in De Bilt waar inmiddels acht van onze zusters wonen die extra zorg nodig hebben. Omgekeerd kwamen de zusters uit De Bilt een middag naar Utrecht en naar Casella. Het was een geweldig weerzien en fijn om ieders woon- en leefomgeving te zien. (ANB)

Burgemeester op bezoek

Na alle goede contacten met burgemeester Van Zanen in het verleden, hadden we ook zijn opvolgster Sharon Dijksma uitgenodigd voor een kennismaking. Half augustus was het zover en kwam ze 's morgens op de koffie. Na ons verhaal stelden we haar de vraag: wie is onze burgemeester? En: hoe bent u in de politiek beland? Ze vertelde dat ze als kind al iets wilde doen aan de onrechtvaardigheid in de samenleving. Ze verlangde naar een rechtvaardiger wereld en wilde daar zelf aan bijdragen. Na haar studietijd en na een lange voorbereiding werd ze in Den Haag het jongste Tweede Kamerlid. Daarna was ze wethouder in Amsterdam en nu is ze dus burgemeester in Utrecht. In Amsterdam hoorde ze 's avonds het klokje van ons klooster voor het avondgebed. Het had voor haar iets troostends en bemoedigends, een gemeenschap die biddend aanwezig was in de stad. Hopelijk vindt ze nu bemoediging in ons Utrechtse kloosterklokje! (ANB)

Bartholine Janssen

Geesteren 29 augustus 1938

Utrecht 10 juli 2021

Bartholine, Marijke, groeide op in een gezin met tien kinderen. Na de MULO ging Marijke werken in de kunsthandel Max. Daar heeft haar interesse voor kunst vleugels gekregen en ze heeft daar in het klooster ook volop van genoten. Ze was 23 jaar toe ze haar keuze maakte om in te treden bij de augustinessen. Of het nu was bij huisbezoeken, in de daklozenopvang, in de keuken of als priorin, ze was een beminnelijk mens met welgemeende aandacht. Vertrouwend op God, die meeging op haar levensweg, heeft zij ook moeilijke tijden getrotseerd. Haar familie bleef door al die jaren heen een belangrijke plaats innemen. Ze hield ook van de natuur. Bartholine kon met heel weinig bloemen een prachtig tafelstukje maken. Haar geest raakte langzamerhand het spoor bijster. Dat besef was moeilijk voor haar en voor ons. Tijdens haar laatste levensjaren wist ze onze namen niet meer, maar bij bezoek was er altijd herkenning en waren we blij elkaar te zien. Uiteindelijk kon ze in vertrouwen alles loslaten en zich overgeven aan die grote hand van God. Dankjewel Bartholine, voor de mooie mens die je was.

‘... de stilte van een zachte bries’

(1 Koningen 19,12)

Erik Borgman

Stilte kan gevaarlijk zijn. Niet alleen voor mensen die zozeer aan lawaai gewend zijn dat ze zich geen raad weten als dat ontbreekt. Stilte heeft een bedreigende kant. Eenzame opsluiting in een kamer waarin geen enkel geluid van buiten doorklinkt en alle geluid van binnenuit direct wordt gesmoord, is een vorm van marteling. Zo’n stilte zegt: het doet er voor niemand nog toe of je bestaat of niet, er is niemand die je hoort, niemand die je gezelschap houdt, je bent echt absoluut alleen. Volgens de Duitse socioloog Hartmut Rosa ontbreekt het ons in onze cultuur aan resonantie, weerklank. Wat we ook doen en hoe wij ons ook inspannen: onze wereld geeft ons geen signaal terug dat het betekenis heeft. Dat jaagt ons op om iets nieuws te doen, iets anders te proberen. Net zo lang tot er een echo van betekenis terugkomt – maar dat gebeurt in feite nooit. Onze tijd van versnelling maakt de echo onhoorbaar en omdat de echo ontbreekt, versnellen wij de tijd. Tot wij opgebrand zijn.

Andere stilte

Om dit te doorbreken is een andere stilte nodig. Deze stilte is niet het ontbreken van resonantie, maar ‘das Nichtwort / ausgespannt / zwischen / Wort und Wort’,

Stilte als geduldige liefde, als betrokken trouw

zoals de Joods-Duitse dichteres Hilde Domin (1909-2006) het in een gedicht formuleert. In het Nederlands:

*het nietwoord
uitgespannen
tussen
woord en woord*

Het gaat volgens haar niet om wat de woorden van een gedicht zeggen. Het gaat om de ruimte die de woorden uitsparen, zodat daarin iets wordt uitgespannen wat zij ‘het nietwoord’ noemt. Dit ‘nietwoord’ is de betekenis die zich niet in woorden laat uitdrukken en niet rechtstreeks te benaderen is. Geluid overstemt het en afwezigheid van geluid maakt dat het geen plaats heeft om zich te manifesteren. Het is wat in 1 Koningen 19,12 wordt aangeduid als ‘het suizen van een zachte bries’. Niet in de storm, de aardbeving of het vuur, maar in deze fluisterende stilte herkent de

profeet Elia Gods aanwezigheid die hem dwars door alles heen vergezelt en draagt. Een stilte die ruimte biedt om betekenis aan het licht te doen komen. Stilte als geduldige liefde, als betrokken trouw. Ik denk dat het uiteindelijk deze stilte is die wij zoeken in onze gesprekken met elkaar. Het gaat er niet om dat anderen zeggen dat ik de moeite waarde ben. Immers, waarom zou ik ze geloven? Het gaat erom dat het gesprek aan het licht brengt dat wat ik zeg verschil maakt, doordat het bij mijn gesprekspartners resoneert. Ik denk dat het uiteindelijk ook deze stilte is die wij zoeken als we de Bijbel lezen. In ieder geval geldt dit voor mij. Het gaat mij er niet zonder meer om wat de Bijbel vertelt of aanzegt. Het gaat erom dat de Bijbeltekst de ruimte wordt waarin wij iets ontdekken wat wij niet in woorden kunnen uitdrukken, maar dat de mogelijkheden voorwaarde is van het leven.

Ruimte van het nietwoord

‘Als uw woorden opengaan, is er licht’, heet het in Psalm 119 (vers 130) volgens de Nieuwe Bijbelvertaling. De Willibrordvertaling formuleert het wat plechtiger: ‘Als uw woord zich ontvouwt, schenkt het licht’. Maar de boodschap is hetzelfde. Het gaat niet om dit licht,

Als het geheel en al stil blijft, blijven wij vreemdelingen

het gaat erom in de ruimte van dit licht te staan, in de ruimte van het nietwoord dat de psalm uitspant tussen woord en woord.

‘Een vreemdeling ben ik op aarde’, zegt Psalm 119 elders (vers 19), ‘verberg uw geboden niet voor mij’. Als het geheel en al stil blijft, blijven wij vreemdelingen. Als ons wordt voorgezegd wat we moeten zien en wat we ervan moeten denken, geldt dat eveneens. Maar Gods geboden openen ons op een specifieke manier voor de werkelijkheid waarin wij leven. Die werkelijkheid verschijnt niet langer als onbekend en niet te vertrouwen, maar als een ruimte die uitnodigt tot aandacht en openheid. Zodat wij de resonantie horen van haar betekenis én van onze betekenis.

Erik Borgman is lekendominicaan en hoogleraar theologie. Hij is sinds 1999 vaste medewerker van Stad Gods.

Met Augustinus mee

'Luister naar wat de Liefde tegen je zegt
bij monde van de wijsheid:

'Kind, geef me je hart.'

Je hart was er slecht aan toe,
toen het alleen maar van en voor jou was.
Het liet zich meeslepen
door dingen die echte liefde niet waard waren.
Til je hart daarboven uit.

'Waar moet je het dan heenbrengen?'

'Kind, geef me je hart', staat er.

'Geef het aan mij, dan raak je het niet kwijt.'

Onderweg

Briefwisseling tussen
Helene en Mariella

Ha Mariella,

Stilte en ik hebben een problematische relatie. Net of het altijd ergens druk moet zijn. Ik kan me beter concentreren als ik een koptelefoon op heb. Soms zet ik muziek aan, het liefst muziek die ik door en door ken. Anti-stilte om concentratie te vinden. Alsof al mijn drukdoenerij en overvloedige gedachten wegduiken in de muziek. Als dit niet werkt, zet ik de koptelefoon op stilte. Ik heb een 'noise cancelling' koptelefoon, dus dan produceert hij een soort zachte ruis die al het geluid van buiten absorbeert. Als ik hem dan afzet, hoor ik opeens hoeveel herrie er eigenlijk normaal toch nog om ons heen is. Dan vind ik de stilte van de koptelefoon weldadig.

Wat is er nu wezenlijk aan stilte? Gaat het om stilte buiten of stilte van binnen? Hebben we de stilte buiten nodig om de stilte in onszelf te vinden? Het is natuurlijk niet voor niets dat jullie het zo stil mogelijk maken in de gebedsruimte tijdens de stilteviering. Jullie zetten zelfs de bron uit, het kunstwerk waar altijd water uit opborrelt. Alles om de stilte in ons hart te vinden en daar misschien de stem van God.

Net of het altijd ergens druk moet zijn

'Onrustig is mijn hart,' zegt Augustinus. Herken ik dat? Nou en of! 'Totdat het rust vindt in U', voegt Augustinus daar aan toe. Zo ver ben ik nog niet. Maar dat brengt me wel op een vraag. Als kloosterlingen hebben jullie ervoor gekozen om stilte een grote plaats te geven in jullie leven en een plek te creëren waar anderen de stilte kunnen beleven. Heeft stilte voor jou met God te maken? En hoe dan?

Liefs, Helene

Helene Timmers is als geassocieerd lid met Casella verbonden. Ze woont met haar partner in Utrecht, werkt als webredacteur bij het RIVM en studeert Geestelijke Verzorging.

Hoi Helene,

Ja, in ons klooster is stilte belangrijk. Maar niet omdat we specifiek voor stilte gekozen hebben. Stilte is nodig als onderdeel van ons leven. Stilte is zoeken naar rust, je focus richten op wat belangrijk is. Onze focus is gericht op het zoekend samen onderweg zijn naar God. Dat is wat we de jonge mensen in ons gastenverblijf willen bieden.

Ondanks dat wij hier die uitstraling van stilte hebben, horen we ook vaker: 'Julie zijn altijd bezig!' Soms is stilte ver te zoeken. En toch durf ik te zeggen dat bezig zijn en stilte samen kunnen gaan, want je bent bezig voor anderen, en aarzelend durf ik ook te zeggen: voor God. Maar ik weet ook van mezelf dat ik die stilte moet bewaken. Regelmatig heb ik een stille dag. Deze dag vul ik met wandelen, lezen, het labrynt lopen, wat hobbyen. Ik probeer om in de stilte dicht bij mezelf en bij God te komen, om zonder afleiding te luisteren. Luisteren, echt aandachtig luisteren, vraagt van mij dat ik ruimte maak voor wat de ander en de Ander mij wil zeggen, zonder al die ruis in mijn eigen hoofd de boventoon te laten voeren.

*Onze focus is gericht
op zoekend samen
onderweg zijn*

Ik moet dus mijn luisterapparaat goed afstemmen.

Dat lukt me op verschillende manieren, maar toch het meest door meditatie. Hier moet ik echt bewust tijd voor inplannen. Ik kan je aanraden om het 's avonds te doen. Heerlijk, die paar minuten rust in je hoofd voordat je gaat slapen. En zo vertrouw je al je gedachten toe aan God, om 's morgens de nieuwe dag weer fris (lees: met liefde) te mogen beginnen.

Probeer het maar eens!

Groet!
Mariella

*Mariella Oberndorff is algemeen overste van de zusters
Augustinessen van Sint Monica. Ze woont in klooster Casella.*

Ruimte die spreekt

Marie Madeleine Maas

In alle vroegte

Met Casella zijn we een paar keer in Taizé geweest. Ik was altijd vroeg wakker en had de gewoonte om naar het roomaanse kerkje te gaan. Daar was meestal nog niemand. Het was er echt stil... Het kerkje is net ver genoeg weg om je even te onttrekken aan de bedrijvigheid die er ook is in Taizé met al die mensen. Het mooie is dat deze kerk, zoals de meeste kerken, gebouwd is richting het oosten, daar waar de zon opkomt. Normaal is het binnen vrij donker, maar met de zon die zich door de kleine raampjes perste, was het er 's ochtends vroeg heel licht.

Niet moeilijk om stil te zijn op zo'n plek. Vaak was ik door de stilte en het licht bevangen. Totdat... de deur met een klap dichtviel. Er kwam iemand binnen, en ik stond weer met beide benen op de grond. Maar die ervaring van de stilte, weet en ervaar ik nu nog!

*Marie Madeleine Maas is augustines van
Sint Monica en woont in klooster Casella.
Ze laat zich graag inspireren door bijzondere kerkruimtes.*

Doneer

Ondersteun het Jeannette Noëlhuis - door Pia Pavelic

‘Victory groeide op in een uitgebreid polygaam gezin in Nigeria. Haar moeder was de vierde van haar vaders vijf vrouwen. Naast het gebrek aan emancipatie onder vrouwen was er in het huis van haar ouders een constante afwisseling tussen liefde en ruzie. Vanwege deze giftige atmosfeer woonde Victory vanaf haar zevende veel bij een kennis van haar moeder. Deze ‘strengere vrouw’ had een goede invloed op Victory. Voorafgaand aan haar aankomst in het Jeannette Noëlhuis maakte Victory vele moeilijke tijden door. Ze reisde op zoek naar een beter leven

via Libië naar Europa. Na de geboorte van haar eerste zoon in Frankrijk, beviel ze van haar tweede zoon in Nederland. Victory beschrijft hoe haar twee jongens, haar christelijk geloof en de peettante van haar eerstgeborene haar grootste geluk zijn. Haar liefde voor zingen hielp haar door de moeilijkste momenten heen. Als zij wel eens meezingt in het Noëlhuis, krijgen de Taizé liederen een gospel swing! Nu wil Victory haar Nederlands verbeteren om het vak van verloskundige te leren, geïnspireerd door haar beste vriendin.’

Het Jeannette Noëlhuis is een leefgemeenschap in Amsterdam Zuidoost, waarin zowel mensen met als mensen zonder papieren wonen. Hun levensstijl is gebaseerd op eenvoud, gastvrijheid, gebed en directe actie voor een betere samenleving. De zusters hebben al vanaf het ontstaan van het huis grote sympathie voor hun werk. Dit jaar ondersteunen we hen met de giften van Stad Gods, voor basale benodigdheden van tuinmateriaal tot shampoo. Zo kan de leefgemeenschap gastvrijheid blijven bieden aan wie geen ander toevluchtsoord heeft.

***Maak uw gift over op:
NL76 INGB 0003824429***

Doe

Een gewoonte uit ons klooster

Iets kleins, iets praktisch, om zelf te doen

Stil zijn: hoe 'doe' je dat? Hoe creëer je ruimte voor niet-doen?

Wat kan helpen, is het creëren van een stilteplek.

Bij Casella is er het stiltehuisje, met een groot raam dat zich opent naar het weiland en de lucht. Een besloten plek die ruimte biedt.

Misschien kun je in je eigen huis een stiltehoekje inrichten?

Met een kaarsje, een open bijbel, een mooie afbeelding. Een rustig uitzicht. En een plek om te zitten: comfortabel maar niet teveel achterover geleund, zodat je actief betrokken blijft bij de stilte.

Hier begin je of eindig je je dag.

Illustratie: Esther Zijlstra

In gesprek met zr. Engeline

Rachelle van Andel en Suraya Somers

Foto: Roelant Meijer

Aan de hand van citaten van Augustinus gaat Stad Gods het gesprek aan met mensen uit de kring rondom de zusters en daarbuiten. Wij vragen daarbij om een reactie op de citaten. Het resultaat is meer een gesprek dan een interview, een gesprek dat zelfs een persoonlijke belijdenis mag worden. Deze keer: zuster Engeline, 97 jaar oud en wonend in het fraterhuis in de Bilt. Zuster Engeline vertelt wat stilte voor haar betekent en geeft haar kijk op de citaten van Augustinus.

Citaat 1: De menselijke ziel heeft twee krachten, een actieve en een contemplatieve. Door de een gaat men voorwaarts, door de ander komt men tot zijn doel.

'Onze insteek als augustinessen is vaak ontzettend actief. We willen helpen, we willen wat doen, we willen wat zijn. Maar dan is het ook belangrijk om te zoeken naar contemplatie, naar bezinning. Er is eerlijk gezegd een heel leven voor nodig om in evenwicht te komen. In de actieve kracht leefden we ons uit in alle werkzaamheden: binnenshuis en buitenshuis, school, parochiewerk, hulp in de huishouding en

de zogenaamde dienstjes. Dan ging je als zuster in een gezin bijvoorbeeld helpen bij een zieke moeder met kinderen. De contemplatieve kant komt terug in het koorgebed, de morgenofficie, vespers, meten en completen en in de meditatie. Het is een rijk leven. Oud en volwassen zijn maakt je stil. Het helpt ons om boven alles intiemer te zijn met God en natuurlijk ook met elkaar. Er groeit niet alleen evenwicht naar boven, maar er groeit ook in mijzelf een diepe dankbaarheid om in gemeenschap met elkaar te leven.'

Citaat 2: Ga niet uit jezelf vandaan, richt je naar het binnenste. Want in de innerlijke mens huist de waarheid.

'Jaren geleden waren wij met de zusters in Frankrijk op vakantie en logeerden we bij de trappisten. We volgden het koorgebed en daarna gingen we wandelen in de omgeving. Op een morgen liep ik in mijn eentje de kapel in en daar gebeurde iets onverwachts. Er was een wisseling van twee paters. De ene vertrok en de ander zat een uur lang knielend in stilte. Ik was helemaal ontdaan. Zo een jonge man, zo stil? Een uur lang? Dat heeft zo'n indruk op me gemaakt. Wat ging er in hem om?

Tot je oude dag moet je toch de weg zoeken

Je kunt de stilte alleen ervaren als je er zelf naar verlangt. Ik ga zelf heel veel buiten zitten. Met gemak zit ik wel een uur stil buiten. In de stilte komen veel gedachten boven. Gedachten van vreugde, verdriet, dankbaarheid, woede, onenigheid, saamhorigheid. Ook in mij is dan onrust. Maar tegelijkertijd komt er een rust bij je binnen, en weet ik: ik ben een kind van God. Dat geloof ik en dat mag ik ook laten zien. Maar je bent niet altijd in een contemplatieve bui. Tot je oude dag moet je toch de weg zoeken. Dat mag ook, en dan toch stil zijn. Vroeger deed ik dat niet. Die ontmoeting met die monnik al heel wat jaren geleden is vanbinnen gaan werken.'

Citaat 3: Geduld is de metgezel van wijsheid.

'Ik woonde al twaalf jaar in Utrecht toen zuster Augustina mij vroeg om priorin te worden van hetzelfde convent waar ik al zoveel jaren woonde. Dat was een hele schok. Je moet ineens leidinggeven aan je medezusters. De voorwaarde was dat je met elke zuster maandelijks minstens één gesprek had. Dus dat er altijd hoe dan ook een relatie is.

Soms is die relatie heel oppervlakkig en met sommigen ga je echt de diepte in. Dat vormt je zelf ook. In ben daar zo rijk van geworden.

Later ging ik naar Amsterdam waar ik ook acht jaar overste ben geweest. Dat was helemaal anders in de binnenstad, de Warmoesstraat en de rosse buurt. Maar je leert er heel veel van. 's Avonds ging ik altijd even een loopje maken. Ik woonde in een druk huis en als ze me zagen dan hadden ze me nodig. Ik liep bijna altijd hetzelfde rondje langs een stil grachtje. Dan kwam je weer bij jezelf.

Ik heb best wel moeilijke tijden gehad hoor. Je maakt lastige mensen mee en je leeft niet altijd in een goede verhouding ten opzichte van elkaar. Het blijft een mensenleven. God zit niet in je zak. Als overste moet je mild zijn en toch de puntjes op de i durven te zetten en mensen aanspreken. Dan moet je ook buiten jezelf durven gaan om met de ander in een goed contact te zijn. Dat gaat niet vanzelf, daar moet je je voor inzetten. Wat mij hielp is dat ik humor had. Ik kan wel makkelijk lachen met mensen. Dat heb je ook nodig om zelf in

evenwicht te blijven. Ook hielden ze van mij. Dat voel je... Omdat ik van mensen hield. Er kwam eens een jonge zuster in Amsterdam die pas was overgeplaatst. Het ging helemaal niet en huilend kwam ze bij me. Ik heb alleen maar geluisterd. Alleen maar stil geluisterd. Vertel het me maar, zeg het me maar. We hebben nog altijd heel goed contact! Ze zegt nog af en toe tegen mij: 'Toen ging er iets bij me open'. Het verhaal van een zuster moet je nooit onderbreken. Luister maar, er hoeft geen oplossing te komen bij een gesprek. Het zeggen is al een bevrijding. Je zit er niet als een therapeut. Je zit er als medezuster.'

Citaat 4: God, maak ons steeds gevoeliger voor Uw aanwezigheid in ons.

'In het voetspoor van Augustinus en Monica bidden wij dit gebed. Voor mij betekent dit ook dat je bij alle contacten die er zijn de rust vindt bij jezelf in het weten dat je een kind van God bent. Dat je weet dat God het is die jou de ruimte geeft om lief te hebben en goed om te gaan met medezusters.

In een biddende gemeenschap waar iedereen anders is, pas je meteen

We blijven gewone mensen, aardse mensen. Daar heb je een heel leven voor nodig en dat leven is nog niet uit en nog niet af. Ik heb nog een stukje te gaan en te groeien naar God toe. Ik heb natuurlijk het geluk dat ik woon in een omgeving die het mogelijk maakt dat je stil bent. Je bidt en kunt naar buiten. Dat vormt je nog steeds. Ik was hier in de Bilt meteen thuis terwijl ik drieëntwintig jaar in Someren heb gewoond. In een biddende gemeenschap waar iedereen anders is, pas je meteen. Het maakt je gelukkig.

De ontdekking op mijn oude dag is dat we allemaal uniek zijn. We zijn allemaal kind van God en allemaal ook individueel. Stuk voor stuk. Je lijkt op een ander, maar je bent het niet. Dat maakt ook stil.'

Gastenboek

Maandag

Aangezien ik al twee keer eerder bij Casella ben verbleven, weet ik de weg meteen te vinden. Het eerste wat ik doe als ik aankom, is het uitzetten van mijn mobiele telefoon. Komende dagen even geen e-mails, geen nieuws, geen sociale media, niets waar ik wat van moet vinden of waar ik meteen wat mee moet. Zo kan ik mijn aandacht richten op wat minder vluchtig is, op wat er echt toe doet.

Ik heb enorm uitgekeken naar de stilte, de groene omgeving, de regelmaat van de vieringen en maaltijden en naar het boek dat ik speciaal heb meegenomen om hier te lezen: 'Belijdenissen' van Augustinus.

Dinsdag

Het grootste deel van de dag ben ik aan het lezen in 'Belijdenissen'. Augustinus beschrijft daarin openhartig hoe de weg naar zijn vertrouwen in God is verlopen.

Het is een kronkelige weg, en daarom zo innemend en herkenbaar. Over de reden dat zijn zoektocht zo lang duurde schrijft hij: 'Omdat ik met de rug naar het licht bleef staan en met mijn gezicht naar de belichte dingen'. Pas als hij dat doorheeft, verschuift zijn verering van de schepping naar de Schepper.

Tijdens de twintig minuten stiltemeditatie 's avonds probeer ik mij op mijn ademhaling te concentreren, maar merk dat mijn aandacht steeds wegglijdt. Het laat heel concreet zien dat willen iets anders is dan doen en ook dat het geen zin heeft om in het verleden te blijven hangen. Steeds als ik merk dat mijn aandacht weer is afgedwaald, stap ik over op de volgende oefening, namelijk accepteren dat het gebeurd is, mijzelf vergeven en weer terugkeren naar mijn ademhaling.

Woensdag

Dit keer heb ik meer gesprekken met de andere gasten dan de andere keren dat ik bij Casella verbleef. We zijn met z'n vieren en al snel weet ik van eenieder wat de beweegredenen zijn om hier te verblijven. Naarmate we elkaar in deze korte tijd beter leren kennen, worden ook de gesprekken openhartiger. We luisteren naar elkaar, laten elkaar uitpraten, vragen door. En niet in de laatste plaats is er ook humor en lichtheid. Het is fijn om op deze manier met gelijkgestemde leeftijdsgenoten om te kunnen gaan.

In een andere omgeving zijn helpt om vanaf wat meer afstand naar mijn leven te kijken, in het bijzonder naar hoe mijn leven veranderd is sinds mijn vorige bezoek. Tijdens een wandeling maak ik de balans op van waar ik in mijn leven wel en niet tevreden mee ben, oftewel waar ik dankbaar voor ben en waar ik de komende tijd werk van wil maken. In mijn kamer schrijf ik het op zodat ik er over een tijdje nog eens op terug kan kijken.

Donderdag

Na het ontbijt maak ik nog één korte wandeling en neem ik afscheid van de andere gasten en de zusters. Het is tijd om weer verder te trekken. De tekst uit de 'Belijdenissen' die mij het meest is bijgebleven is: 'Rust is er bij u, diepe rust, en onverstoorbaar leven.' Dit gaat niet om een gebrek aan twijfel, een eindpunt van het denken, of onverschilligheid, maar om een rustpunt dat bestaat uit het vertrouwen dat ondanks alles God ieder mens liefheeft en ieder mens de kracht en de wijsheid geeft om de naasten lief te hebben.

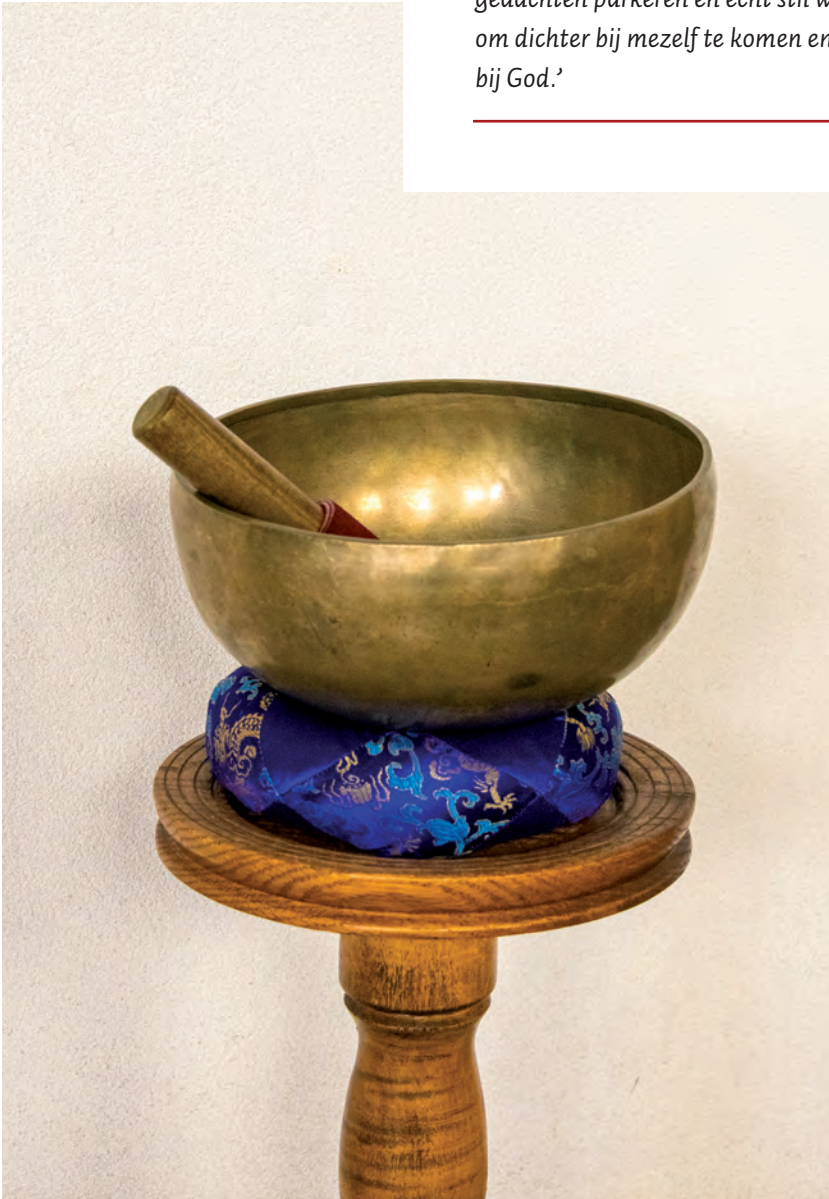
Gelukkig heb ik de 'Belijdenissen' niet uitgelezen, want na in dit huisje langs de weg verbleven te hebben reis ik nu verder met Augustinus als reisgenoot.

Gevonden voorwerp

Marie Hansen-Couturier

De stilte begint en eindigt met een zachte 'kling' van de klankschaal. Deze klankschaal was een cadeau bij de overdracht van Meisjesstad aan de Tussenvoorziening. Nu staat ze bij de zusters in de Waterstraat en leidt ze de stilte in tijdens het koorgebed 's ochtends en 's avonds. Zr. Stella van der Sneppen vertelt: 'Het geluid van de klankschaal helpt mij om stil te worden. De klank resoneert nog wat door en daardoor kan ik even de andere gedachten parkeren en echt stil worden. Het helpt om dichterbij mezelf te komen en soms ook dichterbij God.'

Anderzijds

“We worden stil...”

Het is zo’n beetje aan het einde van iedere kerkdienst, dat er tijdens de gebeden een stilte valt. Een zalige, gezamenlijke stilte. Het is niet zozeer de afwezigheid van herrie, zoals de moeilijk af te dwingen stilte in een stiltecoupé. Het is eerder een erkenning dat niet alles in taal is uit te drukken. En dat is voor iemand die altijd zoekt naar woorden een hele ontspanning.

Stilte stelt in feite natuurlijk niks voor, en toch ervaar ik het als een overvloed. Alsof er een gulle gloed neerdaalt die alles vult. De leegte waarmee ik mezelf heb opgeblazen. Het tekort dat ik denk te komen. De afstand tussen mijzelf en de mensen tegenover me. De bodemloze put van meningen, analyses en hersenspinsels... Alles loopt ineens over van niet te verwoorden goedheid die ons met elkaar verbindt.

Hoe lang het precies duurt, weet ik eigenlijk niet eens. Ik probeer het nogal eens te rekken, maar niet ieder cadeau kun je vast blijven houden. Meestal brengt geschuifel en gekuch me op een gegeven moment weer bij zinnen en leid ik het Onze Vader in. Dat bidden we met z’n allen, het liefst gezongen. Want na die stilte klinkt dat zo prachtig.

Evelien Plaisier is predikant in Uitgeest-Akersloot en als gast en vrijwilliger verbonden met Casella.

Op de koffie met Charlotte Kruizinga

Evelien Plaisier

Foto: Roelant Meijer

‘Het was in 2010; ik was aan het zappen en zag opeens Marie Madeleine op de televisie. Ik kende de zusters uit mijn jeugd, maar het was jaren geleden dat ik contact had gehad. In het televisie-interview hoorde ik over de plannen voor Casella en was meteen enthousiast. Hoewel ik niet meer tot de doelgroep van Casella behoorde, heb ik toch een paar dagen in Thagaste gelogeed. De stilte wierp me terug op mezelf en dat was precies wat ik toen nodig had. Ik wilde graag iets terugdoen en zo ben ik vrijwilliger geworden. Ik heb allerlei klussen gedaan, zeker in de tijd van de verhuizing naar de boerderij en het nieuwe klooster. Zo heb ik alle bankjes in de gebedsruimte gezeep en een hele stapel wasgoed gemerkt. Ik heb ook regelmatig gekookt en soms pas ik op het huis als de zusters weg zijn. Ik geniet telkens weer van het warme, persoonlijke welkom en van de stilte die me een halt toeroept.’

